

Nr 111.

Av herr **Lundh m. fl.**, angående utredning av löneförhållandena vid de privata seminarierna för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd och i hushållsgöromål.

I sammanhang med att i åttonde huvudtiteln i 1944 års statsverksproposition anslag begäres till de enskilda seminarier, som utbilda lärarinnor i kvinnlig slöjd och hushållsgöromål, redogör departementschefen (punkterna 145—147) för vissa av respektive utbildningsanstalter framförda, av skolöverstyrelsen tillstyrkta förslag om höjande av de till lärarinneavlöningsarna utgående statsanslagen. Trots att dessa förslag synas mycket starkt motiverade, finner sig departementschefen med hänsyn till de allmänna principerna för behandlingen av lönefrågor i årets statsverksproposition förhindrad tillstyrka även en provisorisk löneförbättring för sagda seminariers lärarinnor. Några förslag i denna riktning skola icke heller här framföras. Däremot synas starkt vägande skäl kunna förebringas för att en förutsättningslös utredning om dessa lärarinnors löner snarast igångsättes. Som skäl härför må följande fakta anföras.

Genom tidigare riksdagsbeslut ha lönerna reglerats för den enda statliga utbildningsanstalten på området, statens skolköksseminarium, som dock icke utbildar lärarinnor i kvinnlig slöjd. På samma sätt ha lönerna under senare år reglerats för lärarinnorna i kvinnlig slöjd och i hushållsgöromål vid de högre statliga och kommunala läroanstalterna. Lärarinnorna vid ifrågavarande enskilda seminarier ha däremot endast erhållit smärre provisoriska löneförbättringar. Skillnaden i löneavseende mellan de privata och det statliga seminariets löner har härigenom blivit oproportionerligt stor. Men även skillnaden i lön mellan de privata seminariernas lärarinnor och de av dem utbildade lärarinnorna vid högre statliga och kommunala läroanstalter har blivit så betydande, att de privata seminariernas lärarekrytering avsevärt försvårats. Tillåtes detta förhållande att få fortsätta under en följd av år, kan förhållandet få ödesdigra följder för seminarierna. Till belysande av det anförda må vissa faktiska löneförhållanden här bringas i åtanke.

En lärarinna vid Faekskolan för huslig ekonomi i Uppsala, vårt lands största utbildningsanstalt på området, uppbär f. n. en begynnelselö, som är kr. 3 625: — lägre än den, som utgår i motsvarande lönegrad vid statens skolköksseminarium. Motsvarande lönedifferens är för en lärarinna vid Göteborgs skolköksseminarium kr. 2 926: — och för en lärarinna vid Ateneums skolköks-

seminarium i Stockholm icke mindre än kr. 4 497:—. Förhållandet är enahanda beträffande lärarinnorna vid de enskilda seminarier, som endast utbilda lärarinnor i kvinnlig slöjd. En lärarinna vid Handarbetets vänner handarbetsseminarium i Stockholm uppbär sålunda i lägsta lönegraden kr. 4 354:— mindre och en lärarinna vid Nordenfelts handarbetsseminarium i Göteborg kr. 3 916:— mindre än en lärarinna vid statens skolköksseminarium (statligt seminarium för lärarinnor i kvinnlig slöjd finnes icke).

Om en jämförelse i stället göres mellan dessa seminarielärarinnors löner och lönerna för lärarinnor i hushållsgöromål, resp. kvinnlig slöjd vid kommunal flickskola, blir skillnaden visserligen mindre men dock stor nog. En lärarinna i hushållsgöromål vid enskilt seminarium har sålunda i Stockholm kr. 2 932:—, i Göteborg kr. 1 502:— och i Uppsala kr. 2 403:— mindre i årslön i första lönegraden än motsvarande lärarinna vid kommunal flickskola i samma städer. Fullföljes jämförelsen till seminarielärarinnorna i kvinnlig slöjd, bli motsvarande lönedifferenser i Stockholm kr. 2 789:—, i Göteborg kr. 2 492:— och i Uppsala kr. 2 403:—. I samtliga här gjorda jämförelser har omräkning skett efter de enskilda seminariernas dyrortsplacering.

De här anförda siffrorna ge vid handen, att lärarinnorna vid de privata seminarierna uppbära opropotionerligt låga löner. Med hänsyn till att vid dessa seminarier utbildas alla rikets lärarinnor i kvinnlig slöjd och betydligt över hälften av lärarinnorna i huslig ekonomi vid rikets högre statliga och kommunala läroanstalter måste det vara ett riksintresse, att undervisningen vid dessa seminarier hålles uppe på högsta möjliga nivå. Huvudförutsättningen härför är givetvis, att dessa seminarier i fortsättningen som hittills bli i tillfälle att anställa förstklassiga lärarkrafter. Med nuvarande löner måste det dock inom kort bli omöjligt för seminarierna att hävda sig i konkurrensen om de bästa lärarkrafterna, vilka knappast kunna beräknas vara villiga åtaga sig ett ansvarsfullare och mera krävande arbete för betydligt lägre lön än de kunna erhålla för ett mera okvalificerat arbete. Problemet har redan visat sig aktuellt. Sålunda har från fackskolan i Uppsala, som utbildar det ojämförligt största antalet lärarinnor i ifrågavarande ämnen, meddelats, att då föregående år två lärarinnebefattningar ledigförklarats, endast tretton ansökningar inkommo — detta oaktat visst överskott på lärarinnor lär förefinnas. Bland dem, som förfrågade sig angående lönevillkoren, befann sig en tre år tidigare från skolan utexaminerad lärarinna med hög kompetens, som f. n. vid en statsunderstödd husmodersskola i lön uppbär kr. 1 980:— mera per år än vad hon kunde erhålla vid fackskolan. Givetvis föredrog hon att behålla sin dåvarande anställning. Då vid fackskolan flera lärarinnor skola avgå med pension 1944 och följande år, ser man där med verkligt bekymmer på situationen. Med nuvarande löner kan man helt enkelt icke räkna med att erhålla så välkvalificerade lärarkrafter som med hänsyn till utbildningens resultat vore önskvärt.

Kraven på teoretisk och praktisk skicklighet och erfarenhet måste helt na-

turligt ställas avsevärt högre på dem, som själva skola utbilda lärarinnor, än på dem, som skola undervisa på det egentliga skolstadiet. Om de privata seminariernas erkänt höga standard i längden skall kunna uppehållas, måste det därför vara ett absolut minimikrav, att deras löner överstiga dem, som utgå till lärarinnor i motsvarande ämnen vid de kommunala flickskolorna. Rimligast synes vara att deras löner fastställas i närmare anslutning till lönerna vid statens skolköksseminarium. Då seminariernas lönefråga synes kräva en grundlig utredning, förefinnes all anledning att en sådan utredning snarast igångsättes, så att dess resultat kan föreläggas riksdagen, så snart detta ur statsfinansiell synpunkt är möjligt. Varje ytterligare uppskov med denna frågas lösande kommer att menligt inverka på seminariernas ur rikssynpunkt så betydelsefulla arbetsresultat.

Under hänvisning till vad ovan anförts få undertecknade hemställa,

att riksdagen med bifall till vad under punkterna 145—147 i statsverkspropositionens åttonde huvudtitel föreslagits ville hos Kungl. Maj:t anhålla om en snabb allsidig utredning av löneförhållandena vid de privata seminarierna för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd och i hushållsgöromål samt om storleken av de härför utgående statsanslagen.

Stockholm den 19 januari 1944.

Herbert Lundh.

Hildur Nygren.

Ebon Andersson
i Stockholm.

Olivia Nordgren.
